

10 Januari 2016,
Voorganger : Joost Koopmans osa

'Doop van de Heer'

'Je doop doorstaan'

*Alles wat in de doopscène bij de Jordaan
over Jezus staat geschreven,
gebeurt ook in elk doopsel:
de hemel gaat open, de Geest daalt neer en God zegt:
'Jij bent mijn welbemind kind,
in jou heb ik al mijn behagen.'*

*Amper is dit woord gesproken en zijn we uit het water gekomen,
of we worden door diezelfde Geest de woestijn in gedreven,
de wereld in.*

*Daar moeten we vrij onze keuzen maken
vóór God en tegen het kwaad
Dagelijks.
Maar we zijn niet alleen:
ontelbare andere broeders en zusters staan om ons heen,
om samen een leven te leiden van dienstbaarheid tot het kruis.
(kardinaal Godfried Danneels)*

Lezing: Jesaja 40, 1-5.9-11

Troost, troost toch mijn volk, - zegt uw God -, spreek Jeruzalem moed in, roep haar toe dat haar straftijd voorbij is, dat haar ongerechtigheid vergeven is, dat zij van Gods hand haar zonden dubbel betaald heeft gekregen. Een stem roept: 'Baan de Heer een weg in de steppe, effen voor onze God een heerbaan in de woestijn, elk dal moet gevuld, elke berg en heuvel geslecht worden, alle oneffenheden moeten vlak, de rotsmassa's een vallei worden. En verschijnen zal de glorie des Heren en alle vlees zal daarvan getuige zijn: De mond des Heren heeft het gezegd!' Beklim de hoogste berg, gij Sion, vreugdebode, verhef krachtig uw stem, Jeruzalem, vreugdegezant: verkondig het luide, ken geen vrees, roep tot de steden van Juda: 'Uw God is op komst! Zie, God de Heer komt met kracht, zijn arm voert de heerschappij; zijn loon komt met Hem mee, zijn beloning gaat voor Hem uit. Als een herder zal Hij zijn schapen weiden, in zijn armen ze samenbrengen, de lammeren dragen tegen zijn boezem, de schapen met zachte hand geleiden.'

Evangelie: Lucas 3, 15-16. 21-22

In die tijd, toen het volk vol verwachting was en iedereen zich aangaande Johannes de vraag stelde of hij niet de Messias zou zijn, gaf Johannes aan allen het antwoord: 'Ik doop u met water, maar er komt iemand die sterker is dan ik; ik ben niet waardig de riem van zijn sandalen los te maken. Hij zal u dopen met de heilige Geest en met vuur.'
Terwijl al het volk zich liet dopen, en Jezus na zijn doop in gebed was, geschiedde het dat de hemel openging en dat de heilige Geest, in lichamelijke gedaante als een duif, over Hem

neerdaalde, en dat een stem uit de hemel sprak: 'Gij zijt mijn Zoon, de welbeminde, in U heb Ik mijn behagen gesteld.'

Overweging

Je ziet het weleens op TV of in de krant op een foto: grote groepen christenen uit Amerikaanse of Afrikaanse Pinksterkerken staan aan de rivier de Jordaan klaar om door onderdompeling gedoopt te worden, 'like Jezus'. De bijzondere plek moet hun doop extra glans geven.

Het dorpsverhaal van Jezus dat we zojuist hoorden is niet zo spectaculair. Het wordt kort en krachtig verteld. Johannes komt even aan het woord: "ik doop met water, Hij zal dopen met de H. Geest". Vervolgens arriveert Jezus en laat zich dopen. De hemel stemt er mee in: "Jij bent het, mijn zoon, ik houd van je!" Daarna gaat het evangelieverhaal over op de orde van de dag: Jezus begint zijn reis door het joodse land en we komen hem tegen bij zijn eerste echte uitdaging: de vuurdoop van de woestijnbeproeving.

De meesten van ons zijn gedoopt als pasgeboren kind, enkelen op latere leeftijd en op eigen verzoek. En nu leven we in een tijd dat er steeds minder gedoopt wordt.

"Zal ons kleinkind nog wel gedoopt worden?" vragen opa's en oma's zich af. Is het erg, al die ongedoopte kinderen? Ja, vroeger was dat heel erg. Ongedoopt betekende onbeminde door God en voor eeuwig verloren. Doodgeboren baby's of kinderen die na korte tijd stierven zonder doop mochten niet in gewijde aarde begraven worden. Gelukkig is dat soort angst denken allang verleden tijd en in de afgelopen jaren zijn er op de kerkhoven overal monumentjes verschenen als eerherstel aan de ongedoopte kinderen en hun ouders.

De God van liefde rekent zijn mensenkinderen niet af op ongedoopt zijn. Ook voor hen geldt die stem: "Je bent mijn kind, ik houd van je". Het doopsel is niet een soort stempel dat je ooit opgedrukt kreeg en dat er nooit meer afgaat. Een doop is niet iets wat je hebt, mooi meegenomen, maar het begin van een weg, een bijzonder moment dat de keuze markeert om die weg, de weg van Jezus Christus te gaan. Zoals trouwen in de kerk een feestelijk begin is, en het echte werk - trouwen als werkwoord - daarna komt, zo komt ook de echte doop pas wanneer je in het diepe van het leven duikt, en soms moet worstelen om boven te komen. Je staat voor een vuurdoop, wanneer je in je leven voor grote keuzen komt, wanneer er gekozen moet worden voor wat je ten diepste gelukkig maakt. Soms zijn er duivelse dilemma's die je daar vanaf willen houden en moet je kwade machten weerstaan. Sta je in voor wat het Rijk van God dichterbij brengt, of stem je in met het kwade? Een crisis, in welke vorm ook, is vaak een heuse doop, een onderdompeling: welke macht komt uiteindelijk boven drijven?

Als alle gedoopte mensen tijdens de beproeving hun doop zouden doorstaan, dan zou de wereld er heel anders uitzien, meer zoals God die aan ons gegeven heeft, en meer in de geest van Jezus Christus. Augustinus zegt dat hij een goede catechumeen verkiest boven een gedoopte die slecht leeft. Er zijn immers vele mensen geweest vóór de komst van Christus, die niet in naam christen konden zijn, maar het wel in werkelijkheid waren, op grond van de liefde.

"De liefde is het grote kenmerk", zo baden we in het gebed om vergeving. Zo schrijft Augustinus in zijn Belijdenissen over de gevierde wijsgeer Victorinus, die in een gesprek zegt: "Heus ik ben al christen", maar hij wilde van de kerk niet weten en lachte: "de muren maken dus christenen!" Maar voor Augustinus maken de muren de christenen niet, maar wel de nederigheid en de liefde. Zo maakt ook een papieren doopbewijs je niet tot christen.

Beste mensen, dat velen hun kinderen niet meer laten dopen en niet meer naar de kerk gaan, kan ons pijn doen. Maar staar je daar niet blind op. Hoe is het met hun liefde tot de naaste? Dat is het grote kenmerk van de christen. En ook al leven er veel mensen op een wijze die wij niet kunnen volgen, toch komt het oordeel niet aan ons toe. Ook dat houdt Augustinus ons

voor. Alleen God weet wie van hem zijn. In zijn voorkennis zijn velen die buiten schijnen, binnen; en velen die binnen schijnen, buiten.

Mag ik eindigen met het voorbeeld van een vrouw, die ik nog niet zo lang geleden interviewde voor de Roerom. Zij was lid van een streng gereformeerde kerk, waar geen ruimte was voor geloofstwijfel. Je eigen overtuiging is niet te vertrouwen. Ze kreeg zeven kinderen die ze allemaal het geloof heeft voorgeleefd. Dat wil zeggen: een leer meegegeven. “Nu beseft ik, zegt ze, “dat we er te rationeel in waren, we straalden geen blijdschap uit. We waren veel te streng”. Ook deze vrouw maakte een vuurdoop mee in de vorm van een crisis, en ze stapte over naar een mildere kerkgemeenschap. En haar kinderen? Niet één van hen behoort nog tot de streng christelijke kerk. Drie zijn er overgestapt, vier doen er niets meer aan. “Mijn dagelijkse bede is”: zo vertelde zij “dat God niet loslaat wat zijn hand begon”.

=====

© Perikopen: Katholieke Bijbelstichting, 's-Hertogenbosch, Nederland.